

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Hyemalis Et Verna Ab Adventu Ad Pentecosten. - Insetis aliquot
Allocutionibus Academicis

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus IX. Dominica IV. post Epiphan. Securum Periculum. Thema.
Domine salva nos, perimus. Matth. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47077)

DISCURSUS IX.

Dominica IV. post Epiphaniam.

Securum Periculum.

T H E M A.

Domine salva nos perimus.

Matth. 8.

S Y N O P S I S.

- I. Omnia peccata & mala regnant, cum DEUS reputatur dormire, ut agebat Thomas Labac: Episcopus.
- II. Etiam Sancti subinde vacillant, uti hodierni Apostoli, cum putarent Dominum dormire, qui ut DEUS non lassatur, non dormit, sed somno vel prociato vel simulato secundum hominem explorabat illorum fidem.
- III. Qui serio adheret DEO, semper illum sibi presentem existimat, & qui presentem habet, nihil habet, quod metuat. Uti Agar ancilla Saræ, experta in tribulatione sibi Dominum adfuisse.
- IV. Sic & Joseph DEUM comitem habuit in puteo, in carcere, in servitute. Comitatur justos ubique divina gratia.
- V. Pueri tres in fornace Baby-
- lonica similiter habuerunt socium DEUM, quatuor visi cum tres tantum injecti fuissent, securi in periculo adstante DEO. Idem expertus S. Dionysius.
- VI. Idem sentiebat patiens Job. Cum quovis congrédi ausus presente DEO, & David in periculis multo securior quam Ulysses apud Homerum somniata Minerva presidio.
- VII. Turbatur nos sæpè in adversis, quasi à DEO derelinqueremur, sed DEUS animarum nostrarum Sponsus assimilatur caprea hinnuloque cervorum, qui dum dormit, unum oculum apertum habet, & dum fugit, fugiendo respicit.
- VIII. Magnus Antonius id expertus est, qui gravissime tentatus, & verberatus à Dæmone, dum queritur Dominum

sibi non adfuisse, audivit presentem fuisse & certamen spectasse. Non est ergo quod in periculis conqueramur absentem DEUM, qui facit cum tentatione proventum.

IX. Gaudeamus igitur, cum inciderimus in tentationes, quia ille sunt probatio nostrae fidei, sicut jactatio Apostolorum in mari. Cum DEO versari in periculo, est esse extra periculum.

Domine Salva nos, perimus. *Matth. 8.*

I.

Inter cœtera sapienter dicta, & illustria Apophtegmata Thomæ IX. Principis Episcopi Labacensis illud non postremum locum obtinet, quod Anno 1623. suâ manu in Adversarijs suis notavit:

*MSS. Tho.
Ep. Labac.*

Potentia est Justitia,	Terra sine lege.
Dies est nox,	Terra sine via.
Unum est duo,	REGNUM sine veritate.
Fuga est in pugna,	REGNUM sine honore.
Amicus est inimicus,	REGNUM sine fidelitate.
Malum est bonum,	REGNUM sine pietate.
Ratio est licentiata,	REGNUM sine nomine.
Fur est prefectus,	REGNUM sine pecunia.
Interesse proprium est consiliarius,	REGNUM in Confusione.
Culex vult volare ut Aquila,	REGNUM sine discretionem.
Pecunia fert sententiam,	Terra sine justitia.
DEUS reputatur dormire,	Terra plena peccatoribus.

Sapientissima profectò effata, quorum postremum cæterorum omnium compendium est. Nam quando DEUS reputatur dormire, cessant leges, ignoratur via, contemnitur veritas, honor minuitur, fidelitas decipitur, pietas proscribitur, nomen est anonymum, pecunia deficit, crescit confusio, fugatur discretio, exulat justitia, peccata mundum implent; Adeò ut etiam præsentem DEO contingat vacillare justos, & in ejus auxilio non satis reponere fiduciæ.

II. Ho-

II. Hodierni Evangelij textus nobis clarè proposuit hanc veritatem. Cum enim navigarent discipuli ortâ in mari tempestate, licet præsentem haberent maris Dominum, inceperunt metu concuti, & parvam habere spem evadendi periculum. Unde hæc diffidentia? Nempe quia venti sibilant, mare fluctus attollit, undas conglomerat, intumescit, fremit, affultat navim, minatur naufragium, mortem præsentem sistit: Merebantur sanè reprehensionem: *Quid timidi estis modicæ fidei?* Nunquid habetis præsentem maris Dominum? Qui potest cohibere fluctus, frænare rabiem, compescere undas, imperare ventis, sedare tempestatem? *Ipse verò dormiebat.* Illum dormire credunt, de quo canebat Psalmista, *Non dormitabit, nequè dormiet, qui custodit Israël.* Nolo hic disputare an somnus ille Christi in navicula fluctibus agitata fuerit naturalis an provocatus, verus an simulatus: In varias quippe opiniones abeunt Patres, illud mihi quasi certum est, quod pronuntiat Chrysologus. *Per se non dormit, nequè sibi dormitat Majestas expers lassitudinis, quietis ignara, sed totum per se mihi agit.*

Psal. 120.

S. Pet.
Chrysol:
Serm. 21.

Hic ergo somnus explorat Discipulorum fidem, dubitationem prodit, & modicæ eos credulitatis aperit esse, qui non modo in se tantum, sed in ipsum authorem credunt posse elementa consurgere. Nihil metuat, qui præsentem habet, quem metuunt metuenda. Fidei lapis lydius est periculum, in quo si DEUM com item habeas, aut malè metuis si credis, aut malè credis si metuis. Quare ne cum in nos etiam fluctus tentationum & adversitatum insurgunt, vacillemus uti hodie Apostoli, erit præsentis mei Discursus Thema, quod

quod qui justus est, & DEUM sibi habet propitium, securus sit in omni periculo.

Psal. 34.

Psal. 90.

*S. Chrysof.
hom. 38.
in Gen.*

*S. Greg.
Naz. O-
rat. ad Civ.*

*S. Aug. in
Psal. 90.*

III. Veritatem, quam explanare constitui, pluries profitetur Regius Psalter, qui canit: *Juxta est Dominus ijs, qui tribulato sunt corde*, quod de justo dictum, qui spem suam in DEO reponit, & ab eo in periculis auxilium expectat, alio loco sub persona DEI loquens exprimit: *Clamavit ad me & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione*. Id in Agar ancilla Saræ observat Chrysofomus, quæ profuga in solitudinem DEUM propitium habuit, ubi nulla supererat spes humana. Quamdiu Agar quietè cum Sara vixit, non obtinuit consolationem divinam, & Angeli alloquium. Segregata verò à sua Domina & in afflictione posita, vidit Angelum, & ejus alloquio animata est ad tolerantiam injuriarum. Unde concludit S. Doctor monens: *Si prudentes fuerimus, tribulationes nos magis Domino appropriare faciunt*. Quo eodem sensu dixit S. Gregorius Nazianzenus: *Anima morbo affecta, DEO propinqua est*. Quàm sollicitè adversitates declinamus, morbos fugimus, pauperiem metuimus, contumelias, injurias, persecutiones malorum execramur: Qui pericula impendentis afflictionis præcavemus anxij, & ignoramus, quod, si mens conscia recti nos à reatu absolvit, per illa DEO propiores efficiamur, & quanto propiores DEO, tanto securiores in periculis. Unde monet Augustinus, quasi Apostolos de naufragio sollicitos alloqueretur: *Noli timere quando tribularis, quasi tecum non sit DEUS*. Nulla omnino tribulatio est, in qua DEUS dedignetur se comitem adjungere, modò velimus.

IV. Ingrediamur puteum, in quem à fratribus coniectus fuerat Joseph, ingrediamur carcerem, in quo idem perpeffus est vincula: Utrobiquè invenimus DEUM. Joseph vel ex nomine justus, iniquè paffus à fratribus persecutionem, iniquè missus in carcerem suspicari & metuere potuit periculum vitæ, sed in DEO reposuit spem suam. Unde facer textus: *Fuitquè Dominus cum eo. Erat ibi clausus. Fuit autem Dominus cum Joseph.* Ait idem textus, & distinctius Sapiens de Providentia DEI loquens: *Hæc venditum justum non dereliquit, sed à peccatoribus liberavit eum: Descenditquè cum illo in foream, & in vinculis non dereliquit illum.* Vides DEUM amicum hominis tribulati, qui credit ab ipso pendere suam libertatem, & servitutem, suum commodum & damnum, suum solatium & desolationem; Quomodo illum ubiquè comitetur, & præstet securum in omni periculo. Quærit S. Chrysoftomus ad hunc locum: *Quid est, erat Dominus cum eo: Comitabatur inquit eum divina gratia, & reddebat ei facilia omnia, quæ gravia erant.* Grave sine dubio fuit juvenem à Patre delicatè nutritum, servituti minimè affuetum, inter Barbaros versari, & ab unius servitio ad alterius transire jugum; *Sed comitabatur eum divina gratia*, usquè adeò ut ipse Dominus ejus manifestè colligeret, quòd gratia DEI esset cum Joseph, testante sacro textu: *Optimè noverat Dominum esse cum eo.* Grave erat Josepho innocentissimo juveni adulterij reum peragi, & de gravissimo accusari delicto: Grave erat in carcerem conijci, sed *comitabatur eum gratia divina*, reddebatquè securum in periculo.

Gen. 39. v. 2.
2. 6. v. 21.

Sap. 10. v.
13.

S. Chrysoft.
hom. 62. in
Gen.

Gen. 39.
v. 3.

O

V. Con-

Dan. 3.

V. Contemplemur etiam fornacem Babyloniam accensam septuplum quam succendi consueverat: Et in eam injectos tres viros, qui statuum Nabuchodonosoris adorare noluerunt. Injecti sunt ligati, qui eos iniecerant, ab erumpente flammâ consumpti sunt, ipsi verò in medio ignis ambulabant Benedicentes DEUM: *Tunc Nabuchodonosor Rex obstupuit: Et surrexit properè &c. Et ait: Ecce ego video quatuor viros solutos, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis in eis est, & species quarti similis filio DEI.* Stupendum omninò prodigium! Nempe DEUS adest justis in tribulatione, nequè deserit, à quibus non deseritur. *Adest (inquit Chrysostomus) amica Majestas, & patitur se DEUS cum pueris in supplicio numerari.* O planè securum periculum, cui se sociat DEUS! occurrit hic causam inquirere, cur ignis & flamma vorax horum trium athletarum vincula consumpsit, parcendo vestibus & corporibus, nam compediti injecti sunt, & mox visi ambulare solutis vinculis, quod observans Chrysostomus agebat: *Ibat circa innocuos pedes novo libramine temperatus artifex ignis, & tot circumvolans pastus sola consumere vincula laboravit.* Quod hic mysterium? Peccata & imperfectiones justorum sunt vincula, quæ DEUS per tribulationem & patientiam adversitatum exurit, ut præservet animas à corruptione, easquè in periculis securas reddat. O bonum Dominum! qui mala ab adversarijs intentata convertit in bonum, & dum justos affligi permittit, se ipsum illis focium exhibet. Noverat hanc DEI providentiam S. Dionysius, qui cum in clibanum ignis conjiceretur dixisse fertur: *Eris hic mecum bone JESU.* Memor

S. Chrysof.
hom. de
trib puer.

Sur. in vi.
ta.

mor haud dubiè promissionis divinæ apud Isaiam : *Isai:43.*
*Cum ambula-veris in igne, non combureris : &c: Noli ti-
 mere, quia ego tecum sum.*

VI. Intelligebat hanc DEI œconomiam pa-
 tiens Jobus, ut in maximis corporis & animæ suæ
 afflictionibus ultrò se DEO obtulerit ad plura susti-
 nenda, ad certandum cum quocunque hoste, cum
 quacunque adversitate, dummodo DEUM sibi ad-
 stantem & auxiliatorem haberet. Unde aiebat :
Pone me juxta te, & cujusvis manus pugnet contra me. Job. 17.
*Pugnent contra me Sabæi & tollant armenta mea :
 Pugnent contra me Chaldæi & tollant camelos me-
 os : Pugnet contra me ignis de Cœlo & consumat
 oves cum pastoribus meis : Pugnet contra me ven-
 tus & corruente domo meâ liberòs meos opprimat :
 Pugnet contra me importuna consolatorum turba :
 Pugnet contra me contentiosa Xantippe, improba
 Uxor mea : Pugnet contra me ipse Dæmon cum
 affeclis suis, dummodo tu Domine me ponas juxta
 te, & nulla adversitate movebor, securus ero in
 omni periculo. Nimirum ut loquitur D. Cypria-
 nus : *Major est Dominus ad protegendum, quàm Dia-
 bolus ad impugnandum.* Tali securitate se vellatum
 confidenter jaçtabat David Canens : *Dominus illu-
 minatio mea, & salus mea, quem timebo ? Si consistant
 adversum me castra, non timebit cor meum, si exurgat ad-
 versum me prælium, in hoc ego sperabo.* Multò sanè
 futurus securior in prælio, quàm Ulysses apud Ho-
 merum fultus auxilio suæ Minervæ, qui vanè ex-
 ultat.*

*Atqui ego si mihi tu assistas ô cæsia Diva
 Vel tercentum contra homines concurrere pugne*

O 2

Ausim

*D. Cypri-
 an: exhort:
 ad MM.
 Psal. 26.*

*Homer: in
 Iliad.*

Ausim, te fretus comite ð Dea & adjutrice.

Qui DEUM in Adversis habet comitem, non contra solos trecentos, sed contra universas terræ & aëris potestates securus certat. Sed unde nobis polliceri possumus DEUM nobis adstare, cum impetimur à malis?

VII. Turbatur subinde, & metuimus, ne DEUS fortè nos deserat, cum gravis ingruit tentatio, cum infortunia unum ex altero fluens nos adoriuntur. Simus justus, & semper aderit nobis DEUS. Concedite mihi, quod Sponsa in Canticis Salomonis descripta in aliquo sensu repræsentet Ecclesiam, vel animam fidelem, cujus Sponsus est Christus: Et audite Sponsæ vota & desideria: *Fuge dilecte mi, similis esto capræ hinnuloquè cervorum*, inquit Sponsa, quæ alibi Sponsum ad se invitabat. *Revertere similis esto dilecte mi capræ, hinnuloquè cervorum.* Quid sibi vult hæc antilogia? Quid tam contraria desiderat Sponsa? Modò præsentem modò absentem cupit, modò ad fugam animat, modò ad reditum invitat.

Cant: 8.

Cant: 2.

Ovid.
Met.

Votum in amante novum, cupimus quod amamus abesse.

Canit Ovidius: Fierine potest, ut dilectam Sponsam vel ad modicum derelinquat Sponsus? Ut se absentet ab ea, cujus jugiter ardet amplexum? Non credamus, quod amans DEUS amatam animam unquam deserat. Videtur fortè longius abesse cum graviter affligi permittit, sed præsens est, & dum absentiam simulat, non derelinquit: *Ideò dicitur similis capræ hinnuloquè cervorum*, quod exponens Paraphrastes Chaldæus inquit: *Fuge dilecte mi & in-*
tem-

Chald.
Paraph.

tempore tribulationis eris simulis capreae, quae in tempore quo dormit, unus ejus oculus clausus est, alter apertus. Aut sicut hinnulus cervorum, qui in tempore quo fugit, respicit post se, sic tu respicies tribulationem nostram. Ecce veritatem, quam sapiens sub allegoriâ fugientis capreae & hinnuli proposuit relucens in hodierno Evangelio. Quasi fugit à nobis DEUS, cum nobis tribulationes immittit, & quasi dormit cum tentationibus ad virtutem solidandam exponit, & jactari patitur in aestuoso pelago afflictionum, sed non derelinquit; Unum oculum claudit, alterum aperit, semper nobis praesens, ne succumbamus: De quo gloriatur Apostolus: *Persecutionem patimur, sed non derelinquimur.* Quia qui dicit *Ego dormio*: Addit: *Et cor meum vigilat.* 2. Cor. 4.

VIII. Magnum Antonium in eremo cum spectris & daemonebus luctantem considerate: hic multis superatis tentationibus, semper tamen Deo fidens; tandem permittente illo, solito gravius pulsatus, imò & à Daemone verberatus ac caesus fuit. Apparuit tunc illi Dominus, ad quem Antonius: *Ubi eras Domine JESU, ubi eras? quare non à principio adfuisi, ut sanares vulnera mea? Respondit Christus: Hic eram Antoni, & expectabam videre certamen tuum.* Quasi dormit, & quasi fugit à nobis, cum nos tentari permittit, nec tamen dormit, nec tamen fugit. Hoc sensu intelligenda sunt illa Isaiae Prophetæ: *Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordiâ sempiternâ misertus sum tui.* Non est ergò, cur in gravibus tentationibus, in persecutionibus, in periculis hujus vitae

S. Athanas.
in vita.

Isai. 54.
v. 7.

queramur, Deus me deserit, Deus oblitus est mei, non sum illi acceptus, impar sum tantis malis &c. Fidem serva Deo, constans persevera in illius cultu, & servitio, ut ab omni noxa animam tuam custodias, faciet ille tibi cum *tentatione proventum*. Cum tribularis præsens adest ac vigilat, licet dormire videatur, & spectat certamen tuum quo vincas. Huc tendunt illa Eusebij Gallicani: *JESUS quamvis non dormit, dormire tamen videtur, quando lupi in bonos insurgunt: non dormit quidem, sed prælium intuetur, & certaminis simul finem, & Bellantium fidem expectat.*

*Euseb.
Gallic: in
Dom: 5.
post Epiph.*

IX. Rectè proinde monet Jacobus Apostolus in Epistola sua, cujus initium totum collimat in hodiernum discursum: *Omne gaudium existimate fratres mei, cum in tentationes varias incideritis: Scientes quod probatio fidei vestrae patientiam operatur.* Tentatio igitur est probatio fidei, in qua ut firmi perseveremus, ut monet idem Apostolus, petenda est à Deo Sapiencia, id est vera cognitio finis, propter quem Deus nos adversitatibus exercet. *Si quis autem vestrum indiget Sapiencia, postulet à Deo: postulet autem in fide, nihil hæsitans: qui autem hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur.* Sic videntur hodie hæsitasse Apostoli, ob id à Christo reprehensi: *Quid timidi estis modicæ fidei?* quasi diceret: quid animi vestri fluctuant cum fluctuante mari? Ego præsens adsum: si verè me Deum creditis, non est, quod metuatis. Cum Deo versari in periculo est esse extra periculum. Nulla major securitas, quàm in periculo, in quo se DEUS periclitanti associat. Hoc facite & vivetis.

Jac. 1.

Ibid.

DISCUR-